

POBIEŻEĆ (62) *vb pf*

o oraz pierwsze e jasne.

fut 1 sg pobieże (9). ◇ 3 sg pobieży (12). ◇ 1 pl pobież(e)my (2). ◇ 3 pl pobieżą (6). ◇ 1 du pobieżywa (1) *BierEz* N2. ◇ *praet* 2 sg f pobieżałaś (1). ◇ 3 sg m pobieżał (23. f pobieżała (4). ◇ *imp* 2 sg pobieży (1). ◇ 2 pl pobieźcie (2). ◇ *part praet act* pobieżąwszy (1).

Sł stp notuje, Cn brak, Linde XVII w. s.v. pobiedz.

1. Udać się dokądś (bez względu na odległość: kilka kroków, ale też w daleką podróż); *currere* *Vulg, PolAnt; ire PolAnt* (57) : Podź zemną boć nie dąleko/ Pobieżywá fobie lekko *BierEz* N2; płałzcz ná fię wziąwłszy/ nic nie odpoczywáiąc y nie iádwlży pobieżał *SkarŻyw* 52, 98.

pobieżeć do kogo (14): A hnet do páná pobieżał/ Aby mu rychło powiedział. *BierEz* E, Q4; Profto do nich [braci] pobieże/ włzytko ine minę A powim ci dali Bog/ wefołą nowinę. *RejJóz* A7, F8v; *Górndworz* L5v; Ale gdy łługá on prze nieftátek łwoy/ od páchołęciá wćiekł: Woyćiech też S. po nim tełkniąc do oycá pobieżał. *SkarŻyw* 352; Ziaką wielką rádością pobieżał do towarzyszwow z oną nowiną *SkarŻyw* 599, 135, 179, 261 [2 r.], 528 *marg*; Co włżyłzawłzy Kniáz Dimitrey Zyłká/ iż Litwá idzie przeciwwko niemu/ co rychley pobieżał do Moskwy do Oycá łwego *Strykron* 682; W onéy potym poćielze/ gdyś ćiotkę wípomiáłá/ Ze y oná w łwych léciéch łyná począc miáłá: Wnetze nic nie miełzkáiąc/ pobieżałás do niéy *SiebRozmysł* F3v.

pobieżeć ku komu (2): Iezus námileyłły wzrzáwłły matuchnę łmutliwą/ pobieżał ku iey miłofci *OpecŻyw* 33v; powłtany y ydzy ku złotey wlyczcze tam potkałz yoachyma mąza twego/ ktobyey ydączego/ a przeto pobyeyz knyemu rychley *PatKaz II* 64.

pobieżeć między kogo (1): [Bonifacyjusz] kláłztor/ záładziwłły tám brácią niektorą/ zbudował/ á łam do Háłłfey Káttorum z połelłtwem Bożym/ między głębbize pogáńłtwo pobieżał. *SkarŻyw* 517.

pobieżeć na co [= rzucić się] (1): Tákze też y pies ná kiy ná miecz pobieży/ czymkolwiek nań ćiśniełz to będzie káłáł. *RejZwierc* 75.

pobieżeć po co (3): Nie miełzkay á biegay po ten płałzcz/ ktory małz od Athánázego Biłkupá [...]. To łłyłzác Antoni [...] po płałzcz pobieżał. *SkarŻyw* 51, 528 *marg*; *SkarKaz* 6a.

pobieżeć za kim (5), *za czym* (żywotne) (1): *MetrKor* 34/134; Rurał [...] zerwe łie za nim z wozá/ y chce go gonic/ á drugi zás drugą garsć połapi. Rurał wroći łie zátym/ zá drugim pobyeyz *GliczKsiqz* Iv; *RejZwierz* 41; *BibRadz Cant* 1/3; bo rozmilowáłám łię cudzych/ y zá nimi pobieże. *BudBib Ier* 2/25, 4. *Reg* 5/20.

pobieżeć z czym (4): á krolowie Stárłfeyey z Arábiey y z inych rozmáitych Inłł pobieżą z vpominki nábywáiąc łobyey łálki iego. *RejPs* 105; *HistRzym* 9v; *SkarŻyw* 599. Cf »pobieżeć z poselstwem«.

pobieżeć po czym (1): On [Maur] wziąwłły iego [łw. *Benedykta*] błogolławieńłtwo/ widzác iłz dáeko tonie/ po rzece iáko po ziemi pobieżał/ y zá włłfy go [Placyda] ná brzeg wyćiągnął. *SkarŻyw* 250.

pobieżeć dokąd (18): Niechay tu máłło przeleże/ Potym do lálá pobieże. *BierEz* R2v; *OpecŻyw* 17; A tak miłý Pawle jełłcze S Kozmułem na łwiath pobiełłczié *RejKup* o2v; *RejWiz* 34; *Leop Cant* 1/3; Thedy thez oni włzyłcy wziąwłły broń łwą pobieżą do obozu łwego/ aby wzbudźili Hetmány woylká Ałsyriyłkie⁸⁰/ á pobieżą profto do namiotu Holofernowego *BibRadz Iudith* 14/2; *HistRzym* 67; Tedy

zgniewem gołpodarz on pobieżał do kłałztoru/ onę swoię żałość łtářłzemu opowiedzieć. *SkarŻyw* 183, 29, 118, [237], 362, 479, 498; *StrykKron* 682; *WujNT Luc* 24/12; co grzbiet mój potkać może, o tym Pieczy nie mám pobieże ku domu. *CiekPotr* 80.

pobieżeć skąd (2): *RejPs* 99; iż vmárli vłłyżą w grobách głos Chryłtułow w trąbie oney/ z niebá y z pieklá/ y z czyłcu dułze po ćiałá łwe pobieżą *SkarKaz* 6a.

W porównaniu (1): A drugi zá Záiácem by wćiekłty pobieżał *RejZwierz* 41.

W charakterystycznych połączeniach: do męża pobieżeć, do ojca (2), *do pana* (2), *do pasterza, do towarzysza (towarzyszow)* (3); *miedzy pogaństwo pobieżeć; na kij pobieżeć, na miecz; po błogóławieństwo pobieżeć, po ciała, po płaszcz; po rzece pobieżeć, za rozbojczą pobieżeć; za zajácem, za złodziejem; z gadką pobieżeć, z nowiną, z upominki; ku domu pobieżeć, do grobu, w kąt, do klasztoru* (2), *do komory, do kościoła, do lasa* (2), *do miasta, do obozu, na świat, ku woniej; z czyłcu pobieżeć, z nieba, z piekla; z gniewem pobieżeć, z radością; lekko pobieżeć, prosto [dokąd]* (2), *(co) rychlej* (2), *wnet* (2).

Zwroty: »pobieżeć co wskok« (1): Pobieże co włkok (-) Biegay, á wrácay fię. (-) prędzey Bydź nie może *CiekPotr* 83.

»pobieżeć w poselstwie, z poselstwem« [szyk zmienny] (1:1): Záiác pobieży w połelłtwie/ Bowiem łkacze bárzo czerłłtwie. *BierEz* S2; *SkarŻyw* 517.

»precz pobieżeć« (1): Iam prze gadkę przyłzedł/ á przed gadką precz nie poydę/ á będzieli biegu trzebá/ y z gadką precz pobieże. *HistRzym* 9v.

praw. »pobieżeć śladem« (1): Item ktho pobyelży załłodzyeyem albo za rołboyczą szwoym slyadem naglem albo gorączem *MetrKor* 34/134.

Przen (3) :

pobieżeć po co (1): Y polecáiąc fię Pánu Bogu á on pńalm mowiąc: Laudate Dominum de coelis/ z ćiałem fię włobotę rozłłtał: á po zapłátę długiey ćierpliwołci łwey pobieżał. *SkarŻyw* 473.

pobieżeć czym (2): Przy twoich wyrokách łtoię: nie gárdzi mną/ pńanie/ łćielżką prawdy twéy pobieże/ gdy mój fráfunk łtńanie. *KochPs* 180. *Cf pobieżeć za kim czym.*

pobieżeć za kim czym (1): ielłi fię/ ták dobrze od Bogá łámego záleconego toru pułłci/ á záłlepymy/ po łtńaremu wodzám/ drogą przełłtroną y braną łzeroką pobieży *CzechEp* 106.

a. Uciec (2) : Alie day łam iedno puzkę Połłtrałżęc ią pńanią dułkę. Czo wniej łwiety oley leży Vírżys wnet iakoć pobieży. *RejKup* m5v.

pobieżeć skąd (1): iłz [łw. *Benedykt*] máłło z oney pułłtyniey pożądliwołcią rołkólży zwyciężony/ niepobieżał. *SkarŻyw* 249.

2. Przebiec jakąś odległość (1) : Ale vłáiący w Pánu ołłwieżeią/ podniołą łkrzydłá iáko orłowie/ pobieżą [current] á nie łprácuiaj fię/ chodźić będa á nie łtrudzą fię. *BibRadz Is* 40/31.

3. Przejść [którędy] (1) : Nád nim [...] łuknią łzáchowaną Záwiesmy/ á ná grobie gełł twárdo kowaną: A to žeby mógl každy/ kto tędy pobieży/ Domyłłic fię zárazem/ že tu gałłká leży. *KochFr* 130.

4. Przemknąć, poruszyć się, pokonać jakąś przestrzeń (3) :

a. O łodzi (1) : Cnotá mój kómpás [...]: niech łye łmocy/ Y włzytko byđłó Protheowé ieży/ Łódź moiá przedłłię łwym pędem pobieży *KochPieł* 49.

b. *O zjawiskach fizycznych (2)* : á ogień burzący znávalnością wiatrów pobieży/ przed oblicznością iego [Boga] *RejPs* 74v.

Zwrot: »[ku komu] prętko pobieżeć« (1): *V*zrzyłz iáko ku tobie prętko wiátr pobieży *RejWiz* 149.

Synonimy: **1.** *pojechać, udać się; 3.* *prześć.*

Formacje współrdzenne cf BIEŻEĆ.

Cf **POBIEC**, POBIEŻENIE

MMk, MP